

У великом делу Пољске јутрос су издата упозорења да због смога грађани, ако не морају, не излазе напоље пошто су, посебно у великим градовима, норме загађења ваздуха прекорачене неколико пута, а Краков је данас 5. најзагађенији град у свету. У Европи гори ваздух дишу само житељи Сарајева. На листи најзагађенијих у свету, где је на првом месту Лахоре у Пакистану, од европских градова нашли су се данас само још Приштина на Косову и Вроцлав у Пољској.

Апел да данас не излазе напоље пошто њихов град гуши смог пољске власти су упутиле поред Кракова и Вроцлава и житељима Варшаве, Лођа, Рибњика, Опола и Ченстохове.

Смог гуши целу Пољску, осим високих планинских предела и севера земље. Јутрос је смог прешао двоструко границу дозвољених норми а на неколико станица у Варшави чак три до четири пута, док је на једној, Зомбки, забележено рекордно загађење ове зиме када су норме прекорачене чак седам пута.

Према статистикама организације Варшавски смог аларм, сваке године пре времена умре око 3.000 житеља Варшаве од последица и болести изазваних загађеним ваздухом, што је више него број погибија у саобраћајним несрећама годишње у целој Пољској.

Након успеха тужби неких уметника и јавних личности које су тужиле државу да угрожава њихово здравље јер чини мало да се загађење смањи државу су почели да туже и грађани. Крајем септембра пред судом у Варшави се нашла прва колективна тужба 223 Пољака који захтевају да влада призна одговорност за смог и загађени ваздух у последњих осам година.

"Желимо да докажемо да власти наше земље сnose одговорност пред сваким грађанином за квалитет ваздуха у Пољској, за погоршање здравља тих грађана и друге штете везане за смог. Боримо се за признање да је држава одговорна за смог. Ако нам то пође за руком по поједностављеној процедури ћемо тражити конкретне одштете - трошкове лечења или куповину маске против смога", казао је листу Газета виборча јесенас адвокат који заступа грађане у тој тужби Радослав Горски.

Адвокат је објаснио да су за ову прву колективну тужбу одабрани Пољаци који имају здравствене проблеме за које може лако да се докаже да је кривац за погоршање и смог а да у току процеса могу да се колективној тужби придруже и други заинтересовани.

За то да је држава и влада одговорна за то што се југ Пољске и градови као Краков и Вроцлав редовно налазе на челу листе најзагађенијих у Европи и свету већ пред пољским судовима постоји преседан.

Почетком прошле године суд у Варшави наредио је властима да исплате глумици Гражини Волшчак 1.200 евра, како је тражила на рачун удружења које негује оболеле од рака, због тога што власти, и влада и локалне градске власти, чине мало и не боре се довољно ефикасно са загађањем чиме су погазиле право глумице да дише чист ваздух, отвара прозоре свог стана и без страха да излази напоље у шетњу у било ком тренутку пожели.

Пољска и друге земље Вишеградске групе очекују да ће им специјални нови фонд Европске уније и додатна средства из других европских фондова помоћи да се ослободе

зависности од угља и еколошки модернизују своје привреде а самим тим и да смање загађење и ваздуха у својим земљама.

"Са радошћу могу да констатујем да наши партнери разумеју да различите стартне позиције истовремено морају да значе и различите изазове. То разумевање наше почетне позиције могло је да се наслути у почетном предлогу поделе средстава Фонда праведне трансформације и добра је вест, чак можда јако добра за Пољску. Зато што наши партнери у Европи разумеју да морамо да идемо много дужим и тежим путем према тој неутралности, да нам то може одузети више времена и да ће нам требати више средстава", казао је о достизању европског циља климатске неутралности до 2050. године на самиту премијера Вишеградске групе у четвртак у Прагу пољски премијер Матеуш Моравјецки.

(Бета)